

Вольга ПАЎЛЮЧЭНКА

Некалькі прыпынкаў ад метро “Інстытут культуры” ў бок густанаселенага мікрараёна “Паўднёвы Запад”. Невялікая зала — усяго на 50 месцаў. Не вельмі зручная для самастойнай тэатральнай пляцоўкі, бо не мае асобнага ўвахода, а месціцца ў будынку Галоўнага гаспадарчага Упраўлення справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Аднак яе запаўнялі прадстаўнікі інтэлігенцыі — настаўнікі, урачы. Сюды прыводзілі гасцей сталіцы і прыходзілі з сябрамі — каб адпачыць душой. Тут выступалі выканаўцы фламенка, гучалі бардаўская песня і раманс. Прэм’ера манаспектакля “Развітанне з дваранствам” у выкананні Сяргея Трахімёнка тут, на пляцоўцы Тэатра рускага раманса, завяршыла сезон. І прагучала трагічнай нотай развітання з культурным асяродкам. Каму перашкаджала яго існаванне? Гутарым з дырэктарам Тэатра рускага раманса Ірынай ФАШЧЫЛІНАЙ.

— Ірына Мікалаеўна, як нарадзіўся ў Мінску Тэатр рускага раманса?

— Спачатку гэта быў сямейны праект. Ён вядзе адлік свайго існавання з 2002 года. Я — выканаўца, мой сын — прадзюсар, нявестка, на той час студэнтка БДУКіМ — менеджар. Мы аб’ездзілі ўсю краіну, працавалі на многіх пляцоўках нашай сталіцы. Нават у начных клубах перад пачаткам іх асноўных праграм. Выступленні мелі вялікі поспех. Клубы запаўняліся цалкам, чаго там ніколі не бачылі. Нашы канцэрты ішлі ў філармоніі, Палацы Рэспублікі. У Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі выконвалі спектакль “Пакуль гарыць свечка” (створаны на аснове рэальнай перапіскі двух людзей — мяне і мужа). Да выступленняў на вялікай сцэне прыцягвалі памочнікаў. У мяне была моцная група: Андрэй Лабчэўскі — канцэртмайстар, Карэн Карапецян — скрыпач, Ігар Чарнін (фартэпіяна і клавішы), Сяргей Ісакоў (гітара). Падчас канцэртаў у Белдзяржфілармоніі былі яшчэ саксафон, флейта, у залежнасці ад умоў музычная афарбоўка мянялася. Гастраліравалі доўга, але ўрэшце ўзнікла ідэя зрабіць у Мінску сталую пляцоўку.

Са старога складала зрабілі тэатр — уласнымі рукамі і з дапамогай сяброў. Паставілі сваю апаратуру (каб яе набыць, сын прадаў машыну). На нас выйшла Асацыяцыя хворых на рассеяны склероз. І на нашай пляцоўцы пачалі праводзіцца культурна-гуманітарныя мерапрыемствы для інвалідаў. Апошні год асацыяцыя часткова дапамагала аплачваць арэнду памяшкання.

— Якія мерапрыемствы і як часта праходзілі?

— Здаралася, за месяц — дваццаць адзін канцэрт і восем семі-



Развітанне з тэатрам?

нараў. І арганізацыйна-упраўленчыя, і творчыя праблемы вырашалі самі. І гэтак з 2007 года.

Два разы на месяц ладзілі сустрэчы для інвалідаў з разнастайнай культурнай праграмай: высокамастацкія канцэрты (у тым ліку сольныя канцэрты вядомых беларускіх выканаўцаў), запрашалі навучэнцаў рэспубліканскай гімназіі-каледжа мастацтваў імя В. Ахрэмчыка. Для людзей, што пакутуюць на рассеяны склероз, наведання сюды — ужо подзвіг. Такія сустрэчы давалі ім сілы жыцця. Кожны з іх мог паказаць сябе — выступіць на сцэне, арганізаваць выстаўку сваіх самаробак, нават прадеманстраваць прысутным, што ён зноў можа прысядаць. (А гэтая жудасная хвароба робіць нерухомымі і малых людзей.) Да нашых сустрэч і дзеці інвалідаў рыхтавалі канцэртныя нумары. Тут ладзіліся сустрэчы з вядомымі спецыялістамі-медыкамі, прадстаўнікамі замежных асацыяцый.

І асобна ставілі спектаклі — не толькі мае, працавала музычная студыя і студыя па пастаўцы голасу. Наталія Клімковіч, урач, пасля двух гадоў заняткаў у студыі на Усерасійскім фестывалі раманса ў Кінешме стала лаўрэатам.

Прымалі артыстаў з іншых краін. Выканаўцам з Піцера вельмі падабалася акустыка залы, у нас прафесійная апаратура. На гэтай сцэне ішлі і дзіцячыя спектаклі (у тым ліку лялечныя), і навагоднія, выступалі выканаўцы фламенка, групы псіхадэлічнай музыкі. Даведаўшыся пра нас праз Інтэрнэт, звярталіся многія артысты — і замежныя, і расійскія, але памерны залы іх не задавальнялі. Затое выканаўцы вершаў яе вельмі ўпадабалі, таму што некаторым з іх нязручна працаваць з мікрафонам.

Студэнты БДУ культуры і мастацтваў праходзілі ў нас практыку. Я сама доўга выкладала ў ім, на маім рахунку 149 дзепломнікаў...

— Колькі гадзін доўжыўся ваш працоўны дзень?

— Калі маеш свой творчы бізнес, з часам не лічышся. У цябе ёсць спектакль, да яго пачатку ты вымушаны працаваць так, каб працавала зала, а не толькі — падрыхтаваць свой праект, вывучыць яго, паклапаціцца пра святло- і гукарэжысуру, цэласнасць і вартасць. Усё гэта вымагае выдаткаў — часавых, і матэрыяльных, і фізічных. Працавалі з вялікай нагрузкай. Зала на 50 месцаў. Таннныя білеты: на кожным спектаклі праводзілі анкетаванне — людзі прагаласавалі за прымальны для іх кошт 10—12 тыс. рублёў. Мы бясконца павышаць кошт і страціць нашу публіку не маглі. Збіраліся ў нас і дзеці, і моладзь. І аматары альтэрнатыўнай музыкі, і класічнай, і драматычнага мастацтва. І пенсіянеры — паслухаць народную музыку. Амаль кожны спектакль наведвала група дактароў: “Калі адчуваем, што скончыліся псіхалагічныя сілы, мы проста прыходзім падзараджацца”. Адна жанчына расказвала: “Я ніколі не бачыла, як плача мой муж. Ён выйшаў з гэтай залы іншым чалавекам”.

— І вось ваш тэатр вымушаны спыніць сваё існаванне...

— 3-за фінансавых умоў памяш-

канне даўдзецца пакінуць. Пры ўсіх ільготах (у мяне працуюць інваліды) Тэатр рускага раманса не здатны самастойна аплачваць паслугі і арэнду. Чаго толькі не спрабавалі: “напакавалі” залу мерапрыемствамі да такой мяжы, калі ўжо спаць не маглі — столькі працавалі, а з аплатай арэнды не здолелі справіцца, не кажучы пра плату выканаўцам. Мы звярталіся па дапамогу да прадрпрыемстваў...

— Значыць, вашай пастаянай публіцы даўдзецца слухаць толькі запісы былых канцэртаў?

— У Маскве і Санкт-Пецярбургу маленькія тэатры выжываюць. Але там непараўнальны з мінскімі кошт білетаў. Прыватны Тэатр рускага раманса пагадзіўся б на пастаянную пляцоўку нават у падвальным памяшканні з асобным уваходам, каб нікому не перашкаджаць: удзень — рэпетыцыі, па вечарах і па выхадных — мерапрыемствы. Абжылі ж і гэтак самае прыдатнае памяшканне для канцэртнай пляцоўкі, на нас ніхто не скардзіўся...

Праект “Тэатр рускага раманса” будзе існаваць. Нас зноў чакае “вандроўнае жыццё”. А тэатральнай сцэны — з заслонай, апаратурай — ужо не будзе: даўдзецца разманціраваць...

На здымку: Ірына Фашчыліна ў манаспектаклі “Кіно-Раманс”.

Скажаце, ці варта разглядаць праблема знікнення маленькага тэатра ў Мінску, дзе хапае сэнсітных пляцовак? Але... За чатыры з паловай гады яго існавання тут адбылося больш як 800 культурна-забаўляльных мерапрыемстваў (канцэртаў, спектакляў, творчых сустрэч) і больш як 100 дабрачынных мерапрыемстваў. (Памножце на 50 — колькасць месцаў у зале.) Далёка не кожны з яго гледачоў дазволіць сабе рэгулярна наведваць папулярныя імпрэзы ў цэнтры горада. Да таго ж, менавіта такога кшталту іх не вельмі шмат у сталічнай афішы. Ніша, якую запаўняў у духоўнай культуры аднаго са спальных раёнаў Тэатр рускага раманса, застаецца...